

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

GEMİ İNŞA SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Otomotiv, Makina, Elektrik ve Elektronik Ürünler Daire Başkanlığı

GEMİ İNŞA SEKTÖRÜ

Ürün Adı	GTİP No
Gemi Ana Sanayi	89
Gemi Yan Sanayi	7316, 840721, 840729, 840810, 848710

Tersanecilik Anadolu'da 600 yıllık bir gelenektir. İlk tersane 1390 yılında Gelibolu'da Osmanlı İmparatorluğu zamanında kurulmuştur. Taşları günümüze kadar varlığını korumuş olan Haliç Tersanesi 1455'te Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulduğunda, Türk tersaneleri dünyanın en büyük tersaneleri olarak anılmaktaydı. Cumhuriyetin kurulmasıyla beraber tersaneciliğe ayrı bir önem verilmiş, Boğaz ve Haliçte yoğunlaşmış olan tersaneler 1969'da Tuzla Aydınllı koyuna taşınmıştır.

Geleneksel üretim teknikleri ile modern teknolojiyi, eğitimle beraber aynı potada eriterek gelişimini sürdüren Türk gemi inşa sektörü 1990'ların başından beri uluslararası bilinirliği olan bir marka haline gelmiştir.

Türkiye'de 87 adet faal tersane bulunmaktadır. Bunlardan 84 tanesi özel sektöre, 3 tanesi de Türk Silahlı Kuvvetlerine aittir. Sektör; yatlardan mega yatlara, yelkenlilerden balıkçı teknelerine, kimyasal tankerlerden kuru yük gemilerine kadar çok geniş ürün yelpazesine sahiptir. Ayrıca, gemi bakım ve onarım hizmeti de sektörün önemli gelir kaynaklarından. Türk tersaneleri Tuzla, Marmara, Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde bulunmaktadır.

Türk özel sektör tersaneciliği günümüzde 1 milyon DWT (ton cinsinden yüksüz ağırlık) gemi inşa kapasitesine, 14,6 milyon DWT bakım onarım kapasitesine, 450 bin ton çelik işleme kapasitesine, 80,000 DWT'lik tek parça gemi inşa kapasitesine, 282.270 ton'a kadar kaldırma kapasitesine sahip çeşitli büyüklüklerde 15 adet yüzer havuz ile 1 adet kuru havuza sahiptir. Ayrıca, Türk tersanelerinden biri 80 metrelik boy, 355 metrelik en uzunluğuna sahip, 300 DWT yüzdürme kapasitesi ile dünyadaki en büyük yüzdürme havuzlarından birine sahiptir. Türk gemi inşa sektörü, önümüzdeki 5 sene içerisinde gemi inşa kapasitesini 2 milyon DWT' ye, gemi bakım ve onarım kapasitesini 15 milyon DWT' ye çıkarmayı hedeflemektedir.

Gemi inşa sanayi, çelik sanayi, makine imalat sanayi, elektrik-elektronik sanayi, boya sanayi ve lastik-plastik sanayi gibi pek çok sanayi kolu ile işbirliği içindedir. Bu anlamda emek yoğun karakteri ve yarattığı geniş faaliyet alanı ile Türkiye'deki istihdam sorununun çözümüne önemli katkılarda bulunmaktadır. Günümüzde Türk gemi inşa sektörü, modern tersanelere, gelişmiş teknoloji ve kalite sertifikalarına sahip olmanın yanında tecrübeli ve kalifiye bir iş gücü istihdam etmektedir. Sektörde yan sanayi ile birlikte 63.000 kişi çalışmaktadır. Ürettiği mal ve hizmetler itibariyle doğrudan veya dolaylı olarak her zaman uluslararası rekabete tabii olan ve uluslararası normlara göre yönlendirilmektedir. Sektör her ülke için askeri, ticari ve sosyal açıdan özel bir öneme sahiptir. Türk gemi inşa sektörünün Türkiye ekonomisine yeni gemi inşasından 1,5 milyar dolar, gemi bakım ve onarımından 1 milyar dolar katkısı bulunmaktadır.

2009 yılında Türk tersanelerince 72 adet gemi (550.000 DWT) inşa edilmiştir. Türk tersanelerinde üretilen gemi tipleri ve tonajları çok çeşitlidir. Üretilen başlıca gemi tipleri;

kimyasal madde tankeri, balıkçı gemisi, konteyner, dökme yük gemisi, yat, mega yat, römorkör, tanker, yelkenli, genel kargo gemisi, yakıt tankeri, hızlı müdahale gemisi, sahil güvenlik botu, sürat teknesi, çok amaçlı tanker, kuru yük gemisi, çimento gemisi ve mavnalardır. Türk tersanelerinde uluslararası standartlara (ISO, AQAP, vb.) uygun ve belirli denetim kuruluşların gözetimi altında üretim yapılmaktadır.

Türk tersaneleri gemi yat ve siparişinde, 2008 yılı Ekim ayında 3,1 milyon DWT'lik gemi ve yat siparişi ile 10. sırada yer alırken; 2009 yılı Aralık ayında 1,5 milyon DWT'lik sipariş ile 11. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin hızla büyüyen gemi inşa sanayii; küçük tonajlı tankerler alanında çok ciddi bir ilgi odağı olmaya başlamıştır. Türkiye'nin önde gelen tersaneleri, gemi inşa kalitesi konusunda önemli gelişmeler kaydetmişler, tesislerinin kapasitesini artırmak konusunda da yoğun bir yatırım çalışması başlatmıştır. Bu gelişmelerin dışında büyük tersanelerden bazıları, tesislerini; 45.000 DWT'ye kadar olan gemileri inşa edebilecek şekilde büyötmeye başlamışlardır.

Avrupa'da düşük tonajlı kimyasal tanker üretiminde ilk sırada olan Türk gemi inşa sektörü, mega yat (boyu 25 metreden yüksek yat) üretiminde ise dünyada 4. sıradadır. Sektör kimyasal tanker ve mega yat siparişi yanında; petrol tankerleri, yelkenli ve balıkçı tekneleri konusunda da birçok sipariş almaktadır.

TÜRKİYE İHRACATI

Türk gemi inşa sektörü artan üretim kapasitesine paralel olarak artan bir ihracat potansiyeline sahiptir. 2010 yılında sektörün ihracatı küresel krizin de etkisiyle bir önceki yıla göre %39 oranında azalarak 1,1 milyar dolar seviyesine gerilemiştir. 2011 yılında sektör ihracatı 2010 yılına göre %14,9 oranında artış göstererek 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Sektörün ana ihracat grubu yolcu gemileri, gezi tekneleri, feribotlar, yük gemileri, salapuryalar, vb. gemilerdir. 2011 yılında bu grup toplam ihracatın 822 milyon dolarlık kısmını oluşturmaktadır. Sektörün ürünlerini pazarladığı başlıca dış pazarlar; Malta, İtalya, Norveç, İngiliz Virjin Adaları, Marshall Adaları, Panama ve ABD'dir.

Türk Gemi İnşa Sektörü İhracatı (Milyon ABD \$)

GTİP	Ürün	2009	2010	2011	Başlıca dış pazarlar ve payları (2011)
8901	Yolcu, gezi gemileri, feribotlar, yük gemileri, salapuryalar, vb.	1.277	689	822	Malta(%42), Marshall Adaları(%13), Panama(%10),Singapur (%7)
8902	Balıkçı gemileri, fabrikalı gemiler, balık işleyen gemiler.	8	1	22	Norveç(%99),İsrail(%0,2), K.K.T.C(%0,1)
8903	Yatlar, eğlence, spor tekneleri, kürek tekneleri, kanolar.	233	206	251	İngiltere(%24), ABD(%21), Fransa(%17), İtalya(%9)
8904	Römorkörler, itici gemiler.	228	150	53	Kanada(%35), B.A.E(%31), İngiltere(%16), Seyşeller(%10)
8905	Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, tarak dubaları, vb.	22	13	46	Brezilya(%66), İtalya(%13), Danimarka(%13), Çin(%5)
8906	Diğer gemiler (Savaş gemileri, kurtarma gemileri, vb.)	53	34	72	Kazakistan(%52),BAE(%22), Malezya(%17), Mısır(%6)
8907	Diğer yüzer araçlar (Sal, tank, koferdam, rıhtım, samandıra,vb.)	2	14	4	Irak(%46), Suudi Arabistan(%7), Almanya(%7), Ukrayna(%7)
8908	Sökülecek gemiler, suda işleyen diğer sökülecek araçlar.	4	0	0	-
	Toplam	1.826	1.108	1.273	Malta(%27), Marshal Adaları (%9), Panama(%6), İngiltere (%5)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu – TÜİK Verileri

Türk tersaneciliğindeki hızlı gelişim ve artan dış talep sonucu gemi yan sanayi gerek üretim hacmi gerekse ürün çeşitliliği açısından son yıllarda büyük gelişme göstermiştir. 2009 yılında küresel krizin etkilerinin hissedilmeye başlamasıyla beraber gemi yan sanayi ihracatı %71 oranında azalarak 3,1 milyon dolara gerilemiştir. 2010 yılında küresel kriz etkilerinin geçmeye başlamasıyla birlikte gemi yan sanayi ihracatı %42 oranında artış göstermiş ve 4,4 milyon dolara yükselmiştir.2011 yılında gemi yan sanayi sektöründe aynı artış trendi devam etmiş ve %29'luk bir artışla 5,7 milyon dolara yükselmiştir. Gemi yan sanayi sektörünün ürünlerini pazarladığı serbest bölgeler haricindeki başlıca dış pazarlar; İran, ABD, Yunanistan, Almanya, Yunanistan'dır.

Gemi Yan Sanayi İhracatı (Milyon ABD \$)

GTİP	Ürün	2009	2010	2011	Başlıca dış pazarlar ve payları (2010)
7316	Demir çelikten filika demiri, çapa, aksam ve parçaları	0,6	0,6	0,7	Avustralya(%26), ABD(%16), İtalya(%7), Antalya Serbest Bölgesi(%7)
840721	Deniz taşıtlarının dıştan takmalı motorları	0,5	0,1	0,6	Yunanistan(%45), Belçika(%13), İstanbul Deri Serbest Bölgesi(%7),Azerbaycan (%7)
840729	Diğer dıştan takmalı deniz taşıtları motorları	0,1	0,03	0,02	Fransa(%52), İstanbul Deri Serbest Bölgesi(%34),Rusya Federasyonu(%9)
840810	Deniz taşıtları için motorlar: dizel, yarı dizel	1,7	2,9	3,6	İran(%49), Almanya(%10), ABD(%8),Kongo Dem.Cum.(%6)
848710	Gemi pervaneleri ve bunların kanatları	0,3	0,8	0,8	Hollanda(%15), Mısır(%12), Türkmenistan(%10), Antalya Serbest Bölgesi(%10)
	Toplam	3,1	4,4	5,7	İran(%29), ABD(%7), Almanya(%7),Yunanistan(%5)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu – TÜİK Verileri

DÜNYA TİCARETİ

Genel dünya ticaretinin artmasıyla birlikte, gemi talebinde de artış görülmüştür. 2004 yılında gemi fiyatlarında görülmeye başlayan artış eğilimi, sonraki yıllarda da hız kazanmıştır. Gemi inşa tersaneleri fiyat artışlarına rağmen gelen siparişler karşısında tam dolulukta çalışmaya başlamıştır. Dünya genelinde sipariş edilen gemi sayısında olduğu gibi tonaj miktarında da artış görülmüştür. Tersanelerde çok sayıda konteyner ve LNG (likit doğal gaz) gemisi siparişi alınmıştır. Gemi inşa sektöründe, özellikle Çin'de kapasite artırımları söz konusudur. Güney Kore tersanelerinin birçoğu (düz toprak zeminde inşa edilen gemilerin kızaklar yardımı ile dalabilen barçlara veya yüzer havuzlara taşınması gibi) bilinen yöntemler dışında gemi inşa yöntemlerine başvurarak kapasitelerini artırmışlardır.

2009 yılı dünya gemi ihracatına bakıldığında ihracatın, 2008 yılına göre değer bazında, %1,4 azalarak 143.8 milyar dolar seviyesine düştüğü görülmektedir. 2010 yılında ise 2009 yılına göre %18,7 oranında bir artış gerçekleşmiş ve dünya gemi ihracatı 169,9 milyar dolar olmuştur. 2011 yılında dünyada en fazla ihracatı gerçekleştirilen gemi grubu %72'lik pay ile yolcu gemileri, gezi gemileri, feribotlar, yük gemileridir. Bu grubu %13'lük pay ile fener gemileri,yangın söndürme gemileri izlemektedir.

Dünya Gemi Ana Sanayi İhracatı (Milyon ABD \$)

GTİP	Ürün	2008	2009	2010	Başlıca İhracatçılar ve payları (2010)
8901	Yolcu, gezi gemileri, feribotlar, yük gemileri, salapuryalar, vb.	102.874	107.644	123.694	G.Kore(%29), Çin(%28),Japonya(%20)
8902	Balıkçı gemileri, fabrikalı gemiler, balık işleyen gemiler.	971	787	791	Polonya(%20), Venezuela(%14), Çin(%13)
8903	Yatlar, eğlence, spor tekneleri, kürek tekneleri, kanolar.	17.736	10.716	13.248	İtalya(%14), ABD(%13), Almanya(%12)
8904	Römorkörler, itici gemiler.	3.382	4.400	4.000	Çin(%24), Hindistan(%13), İtalya(%8), Polonya(%7),
8905	Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, tarak dubaları, vb.	16.919	15.252	23.204	G.Kore(%43), Hindistan(%11), Çin(%11)
8906	Diğer gemiler (Savaş gemileri, kurtarma gemileri, vb.)	2.600	3.612	3.686	Çin(%30), Hindistan(%12), Hollanda(%10)
8907	Diğer yüzer araçlar (Sal, tank, koferdam, rıhtım, samandıra,vb.)	1.291	1.166	1.239	ABD(%17), İngiltere(%10),Hollanda(%7)
8908	Sökülecek gemiler, suda işleyen diğer sökülecek araçlar.	142	254	105	Nijerya(%18), Hindistan(%16), Singapur(%15)
	Toplam	145.915	143.831	169.967	

Kaynak: ITC - TRADEMAP

2010 yılı dünya gemi ihracat verilerine göre G.Kore %27.5'lik pay ile dünyanın en fazla gemi ihracatı yapan ülkesidir. G.Kore'yi sırasıyla Çin (%23.5), Japonya (%15), Almanya (%4) ve İtalya (%3) izlemektedir. Türkiye, ihraç amaçlı gemi inşası dünya sıralamasında %0,6'lık pay ile 20. sırada yer almaktadır. Türk özel sektör tersanelerimizde halen tek parçada azami 80.000 DWT'ye kadar gemi inşa edilebilir olmasına karşılık, gelişmiş gemi inşa sanayisine sahip ülkelerde 250.000–350.000 DWT'lik gemiler yapılabilmektedir.

2008 yılında, dünya gemi inşa sektöründeki en büyük oyuncular olan Japonya, Çin ve Güney Kore ihraç amaçlı yeni gemi inşa siparişlerinin %45,3'ünü almışlardır. Güney Kore tanker, kimyasal tanker, dökme yük, konteyner, araba taşıyıcı, LPG, LNG, yolcu gemisi kontratlarını elinde bulundurmaktadır. Japonya tanker, kimyasal tanker, dökme yük, genel kargo, konteyner, Ro-Ro, araba taşıyıcı, LPG, LNG gemileri siparişleri almaktadır. Çin'in ise 2015'e kadar piyasa lideri olmayı hedeflediği ileri sürülmektedir. Bu amaçla tersane kapasitelerinde önemli artışlara gitmektedir.

AB üye ülkeleri, 2004 yılına kadar tam kapasite sipariş alamazken, son yıllarda sürekli artan navlunlar sayesinde tersanelerini siparişlerle tamamen doldurmuştur. Hırvatistan tersaneleri mevcut müşterilerden gelmiş olan çoğunluğu özel nitelikli tankerlerin ve araba taşıyıcı gemilerin oluşturduğu yeni gemi inşa siparişlerini kontrata bağlamıştır. İtalyan tersaneleri feribot, Ro-Pax ve kruvazer gemisi inşasını içeren çeşitli kontratlar bağlamışlardır. Polonya tersaneleri konteyner, Ro-Ro, LPG gemisi siparişleriyle dolu durumdadır. Norveç tersaneleri Ro-Ro, deniz taşıma ikmal gemileri, deniz dibi donanım döşeme gemileri ve kâğıt taşıyıcı gemiler sınıflarında oldukça yüklü siparişler almışlardır. Almanya konteyner ve yolcu gemisi siparişlerinde öndedir. Hollanda tersaneleri özellikle konteyner, genel kargo ve kimyasal tanker siparişleri almıştır. Slovakya tersaneleri genel

kargo gemisi, Romanya tersaneleri ise tanker, kimyasal tanker ve konteyner gemisi siparişleri almışlardır.

Dünya gemi yan sanayi ihracatı 2009 yılında 9,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş olup 2008 yılına göre %17.4 azalış göstermiştir. Dünyada en fazla ihracı gerçekleştirilen gemi yan sanayi ürünü deniz taşıtları için üretilen dizel ve yarı dizel motorlardır (%59).

Dünya Gemi Yan Sanayi İhracatı (Milyon ABD \$)

GTİP	Ürün	2008	2009	2010	Başlıca İhracatçılar ve payları (2010)
7316	Demir çelikten filika demiri, çapa, aksam ve parçaları	305	284	215	Çin(%36), Hollanda(%10), Singapur(%8)
840721	Deniz taşıtlarının dıştan takmalı motorları	2.547	1.460	2.322	Japonya(%64), ABD(11),Belçika(%8),
840729	Diğer dıştan takmalı deniz taşıtları motorları	650	436	514	Suudi Arabistan(%39),Avusturya(%14), ABD(%13)
840810	Deniz taşıtları için motorlar: dizel, yarı dizel	7.238	6.435	5.990	G.Kore(%31), Almanya(%18), Japonya(%14)
848710	Gemi pervaneleri ve bunların kanatları	1.024	1.091	963	Japonya(%20), Almanya(%14), Norveç(%11)
	Toplam	11.764	9.706	10.004	

Kaynak: ITC - TRADEMAP

Dünya gemi ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre değer bazında %8 azalarak 84.4 milyar dolar seviyesine düşmüştür. 2010 yılında ise 2009 yılına göre gemi ithalatı toplamda %24 oranında artış göstererek 104.5 milyar dolara ulaşmıştır.Dünyada gemi ithalatında öne çıkan ülkeler, Almanya, Liberya, Marshal Adaları, ve Hindistan' ır.

Dünya Gemi Ana Sanayi İthalatı (Milyon ABD \$)

GTİP	Ürün	2008	2009	2010	Başlıca İthalatçılar ve payları (2010)
8901	Yolcu, gezi gemileri, feribotlar, yük gemileri, salapuryalar, vb.	58.334	53.357	69.196	Almanya(%20), Liberya(%16), Marshal Adaları(%12)
8902	Balıkçı gemileri, fabrikalı gemiler, balık işleyen gemiler	1.002	733	752	Polanya(%25), Marshal Adaları (%7), Faroe Adaları(%6)
8903	Yatlar, eğlence, spor tekneleri, kürek tekneleri, kanolar.	14.241	9.099	10.936	İspanya(%10), Fransa(%7), ABD(%7)
8904	Römorkörler, itici gemiler.	2.418	2.731	3.028	Hindistan(%20), Rusya(%8), Endonezya(%8)
8905	Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, tarak dubaları, vb.	12.464	13.702	15.209	Cayman Adaları(%11), İng.Virjin Adaları(%8), Hindistan(%7)
8906	Diğer gemiler (Savaş gemileri, kurtarma gemileri, vb.)	3.210	3.830	4.422	Portekiz (%30), Norveç(%13), Çin Tapai(%7)
8907	Diğer yüzer araçlar (Sal, tank, koferdam, rıhtım, samandıra,vb.)	1.066	890	894	ABD(%18), Hollanda(%10), Norveç(%4)
8908	Sökülecek gemiler, suda işleyen diğer sökülecek araçlar.	355	114	148	Çin(%49), Pakistan(%33), Türkiye(%7)
	Toplam	93.090	84.456	104.58	

Kaynak: ITC - TRADEMAP

2009 yılı dünya gemi yan sanayi ithalatı 10.1 milyar dolar olup, 2008 yılına göre %19,9 oranında azaldığı gözlemlenmektedir. 2010 yılında ise 2009 yılına göre artışa geçilmiş ve toplam gemi yan sanayi ithalatı 10,4 milyar dolara ulaşmıştır.

Dünya Gemi Yan Sanayi İthalatı (Milyon ABD \$)

GTİP	Ürün	2008	2009	2010	Başlıca İthalatçılar ve payları (2010)
7316	Demir çelikten filika demiri, çapa, aksam ve parçaları	410	320	253	ABD(%13), Singapur(%12), G.Kore(%7)
840721	Deniz taşıtlarının dıştan takmalı motorları	2.578	1.598	2.272	ABD(%25), Belçika(%8), Avustralya(%5)
840729	Diğer dıştan takmalı deniz taşıtları motorları	792	481	568	ABD(%30), Brezilya(%3), Belçika(%3)
840810	Deniz taşıtları için motorlar: dizel, yarı dizel	7.442	6.138	5.715	Çin(%44), Singapur(%4), İtalya(%3), ABD(%3)
848710	Gemi pervaneleri ve bunların kanatları	1.451	1.609	1.592	Çin(%41), G.Kore(%25), ABD(%5)
	Toplam	12.673	10.146	10.400	

Kaynak: ITC - TRADEMAP

2011-2012 yıllarında gemi inşa sanayi ile ilgili Türkiye’de düzenlenen/düzenlenecek uluslararası fuarlardan bazıları aşağıda listelenmiştir:

FUARLAR

Türkiye’de Düzenlenen/Düzenlenecek Uluslararası Fuarlar

2011

- Eurasia Boat Show 2011 - 11-20 Şubat 2011, İstanbul
- International İstanbul Boat Show 2011 - 19-24 Ekim 2011, İstanbul
- International Bodrum Yacht Show 2011 - 27-31 Temmuz 2011, Bodrum-Muğla

2012

- Tüyap İstanbul Uluslararası Boat Show 2012 - 18-25 Şubat 2012, İstanbul
- Fethiye Marina Yacht Show Fuarı 2012 - 9-13 Mayıs 2012, Muğla
- Göcek Boat Expo - 14-18 Haziran 2012, Muğla
- International Bodrum Yacht Show 2012 - 29 Ağustos-2 Eylül 2012, Muğla
- Golden Horn Boat Show İstanbul - 21-23 Eylül 2012, İstanbul
- 31.Uluslararası İstanbul Boat Show Fuarı - 29 Eylül-7 Ekim 2012, İstanbul
- Avrasya Boat Show 2012 6.Deniz Araçları, Ekipmanları ve Aksesuarları
- 24 Kasım-2 Aralık 2012, İstanbul

Yurtdışı Fuarlar

Gemi inşa sektörü ile ilgili Türkiye’de ve dünyada yılın farklı zamanlarında, fuarlar düzenlenmektedir. Yurtdışında düzenlenen fuarlar hakkında bilgi edinmek için aşağıdaki internet adresleri ziyaret edilebilir.

- www.expodatabase.com
- www.auma.de

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63